

Hasilo Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za inozemstva 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. • Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, naročnika, reklamacije in inserati pa Upravništvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica štev. 6.

Narodna skupščina neozdravljiva.

Naša skupščina nezmožna za delo.

Naša narodna skupščina je bolna. Iz nasilnih volitev 8. februarja lanskega leta sploh ni moglo priti nič dobrega. Umetno narejena in izsiljena večina, kot si jo je ustvarila Pašič-Pribečevićeva vlada, v kateri je sedel tudi dr. Žerjav, ni mogla priti do nikake veljave, ker ni imela nobene zaslombe v ljudstvu. Nasilje pač nikoli ne rodi dobrih uspehov. Iz mučnega položaja, v katerega so zašli radikali, so se skušali izmotati na ta način, da so vrgli Pribečevića in Žerjava pred enim letom iz vlade in vzeli vanjo radičevce. Toda tudi ta zveza je bila nenaravna. Radič je moral pljuniti na vso svojo preteklost. Vrgel je žez plot vse svoje republikanstvo in vse svoje navdušenje za hrvatsko samostojnost. Kako naj taka grdobija rodi nekaj koristnega? Četudi je sedanja vladna večina velika, vendar je čisto nezmožna za delo. Večina, ki vodi in odločuje, se ne loti ničesar pametnega, pri tem pa država hira, propada njeno gospodarstvo in pada njen ugled.

Vse delo poldruega leta.

V poldrugem letu svojega obstoja ni sedanja narodna skupščina sprejela nobenega pomembnega zakona. Izglasovali so pač nasilni tiskovni zakon. Po tem zakonu se ne da v časopisju zapisati tega, kar je potreba. Dobiček iz dolgih tiskovnih pravn, ki zaradi tega zakona nastajajo, imajo le advokati. Izglasovali so tudi trinajstmilijardni proračun in tako spet za eno leto podaljšali izmozgavanje Slovenije. Glasovali so za pogodbe z Italijo, ki bodo pet let škodovala našemu gospodarstvu. Govorili so o izenačenju davkov, pa tega noče in noče biti. Spravili so pač v razpravo zakon o izenačenju, toda po tem bi Slovenija še več plačala kot doslej. Nazadnje pa še sami svojega lastnega načrta niso sprejeli v zbornici.

»Kmetška vlada«.

To je delo sedanjih vlad in vladne večine v narodni skupščini. Od 18. julija 1. 1. so radičevci v tej vladi, pokazati pa ne morejo niti enega pravega uspeha. Vse njih

delo je, da se ponižujejo pred nekaterimi belgrajskimi mogotci.

Tri mesece greje vladni stolček tudi g. Pucelj. Pravijo, da je minister za kmetijstvo. Pod tem ministrom za kmetijstvo se je zgodilo, kar se ni desetletja slišalo na Slovenskem. Davčni pritisk je kmete prignal do obupa in so se s silo uprli eksekutorjem. Pod to kmetisko vlado sedaj sede kmetje iz Lanišča v zaporu kot puntarji iz onih časov, ko so na Slovenskem gospodarili graščaki. Eno zna sedanja radičevska in radikalna vlada: pobirati davke. Zato še ni bolna.

Drugi vzrok bolezn — centralizem.

Z nasilstvom pridobljena in iz hinavščine porojena večina je torej eden izmed vzrokov nedelavnosti naše narodne skupščine. Drugi vzrok tiči še globlje. Pri nas imamo ustavo, ki daje kakor znano vso moč središču države. Ker je centralizem pri nas še bolj kakor kje drugod nenaraven, zato ne more narodna skupščina nikoli priti do resnega dela. Pod tem centralizmom trpi danes že vsa država. Nekatere pokrajine, kakor Slovenija, so gospodarsko prav zaradi te centralistične uprave danes že na robu propada. Vedno bolj se vidi kako se maščuje strašna krivda onih poslancev, ki so 1. 1921 glasovali za tako ustavo. Puceljevi in Žerjavovi pristaši sami prav dobro čutijo na lastnih žepih, kam je prišla naša država po letu 1921. Grdo je, da te stranke svojega greha ne priznajo in ne obžalujejo. Še grše in neumnejše pa je, da skušajo napraviti za te razmere odgovorne naše poslance.

Kdo je kriv?

Da bi sami sebe oprali, kadar zagreše kako hudobijo, vpijejo vselej liberalci vseh sort, da so vsega krivi »klerikalci«. Tako so vpili pred vojno, tako med vojno, tako po vojni. In kar se je Janezek naučil, to Janez zna. Povsod torej pripovedujejo v tolažbo svojim pristašem, da je kriva vsega SLS, ki ima 2* poslancev. Kakor da ne bi bilo vseh poslancev v narodni skupščini 315. Žerjavov klub jih ima sam 22, torej

dva več, kakor je naših poslancev. Ti so bili na vladi leta in leta, toda za zboljšanje razmer v naši državi se seveda nihče ni brigal, ampak so skrbeli le za Orjunaše in za koristi velikih bank. G. Pucelj sedi v klubu, ki ima trikrat toliko poslancev kot SLS, vrhutega je še minister, toda kaj more pokazati, da je res storil za Slovenijo? Zastonj so torej izgovori na naše poslance. Ti store kar morejo. Vsa narodna skupščina pa trpi na dveh boleznih, ki sta: nasilstvo in centralizem.

Odkod rešitev?

Izhod iz teh razmer je le preureditev državne ustave. Čim več samostojnosti bomo imeli Slovenci, tem lažje bomo živeli in si pomagali. To načelo avtonomije ni proti državi, ampak smo prepričani, da bo le na ta način država v celoti ozdravela. Če bodo ljudje zadovoljni, bo tudi država res srečna. Čim bolj bo ljudstvo prišlo do veljave, toliko bolj bo država res ljudska država, toliko težja bodo tudi nasilstva posameznikov. Izhod iz teh razmer, iz nasilj in centralizma so načela, ki jih zagovarja naša stranka, ki hoče ljudstvu priboriti vedno več svobode in vedno več vpliva pri zakonodaji in upravi. Hočemo res ljudsko državo.

Obrekovalci na delu.

Ko govorimo o krivdi liberalcev na propadanju Slovenije, še ene stvari ne smemo pozabiti. Vsi slovenski liberalci smatrajo za svojo posebno nalogo obrekovati v Belgradu slovenski narod. Ob vsaki priliki pripovedujejo pravoslavnim Srbom, da smo katoličani »rimski hlapci«, da držimo z Rimom in Italijani. Vse to delajo, da bi katoličane pri Srbih osovražili. Zraven pripovedujejo, da smo proti državi in da se nas da krotiti le s silo. Dopovedujejo srbskemu narodu, da sovražimo vse Srbe od kraja, četudi mi neprestano povdarjamo, da smo le proti tistim srbskim politikom, ki nas hočejo gospodarsko izmozgati. Ker svobodomislec kar naprej zlasti v svojih listih, kot sta »Jutro« in »Domovina«, obrekujejo, se počasi le nekaj prime. Nekateri Srbi so danes radi teh neprestanih laži že res prepričani, da je slovensko ljudstvo nekako upornaško ljudstvo, ki ho-

če državi le slabo, če prav vedo, da nobena pokrajina bolj redno ne plačuje davkov, kakor ravno Slovenija. To obrekovanje slovenskega naroda, ki ga po načrtu izvršujeje svobodomiselnih stranke, napravljaja Sloveniji velikansko škodo. Marsikateri udarec proti našemu gospodarstvu se ne bi izvršil, če ne bi svobodomiselnost uporabljaljo laži kot svoje glavno orožje.

Narodna skupščina je torej bolna. Zelo verjetno je, da ne bo mogla nič več delati in da bomo morali spet na volitve. Mi se volivnega boja ne strašimo, ker računamo na zavednost našega ljudstva. Ne bojimo se ga pa tudi zato ne, ker vemo da prava načela končno vselej zmagajo. Ko dobimo res pravo ljudsko državo, tedaj bo prišlo ozdravljenje sedanjih razmer samo po sebi.

Kuluk zopet straši.

Denar doli — kuluk gori. Kar konca noče biti tega nesrečnega kuluka, ki ga hoče Belgrad na vsak način obesiti Sloveniji na vrat. Da je to resnična zamera centralne vlade, o tem ni dvoma. Toda, če se izvaja kuluk po nekaterih južnih krajih in pokrajinah države (med drugimi tudi v Bosni), mora Slovenija iz že tisočkrat obrazloženih razlogov zopet in zopet dvigniti svoj glas in najenergičneje protestirati zoper uvedbo ljudskega dela za popravilo cest. — Ves v ta namen nabrani davčni denar naj se porabi po mnenju centralne uprave za državo, ljudje pa naj plačujejo za to, kar bi morali potem sami narediti še z ročnim delom. Ali res ne bo uvidel Belgrad te kričeče krivice? — Naj izvršujejo kuluk tam, kjer ne pobirajo prejšnjih deželnih doklad! Kaj se godi drugje, ne briga Slovenije nič. — Nedavno je poslalo ministrstvo za notranje zadeve brzojavke vsem velikim županom, da naj se popravljanje potov ne izvršuje s kulukom ob času, ko je ljudstvo zaposleno s poljskim delom. Iz teh brzojavk se da sklepati, da živi centralna vlada v prepričanju, da se kuluk v Sloveniji tudi že izvaja. Zato ne smemo izgubiti te stvari z vidika in stati moramo vedno na straži s puško ob nogi.

Opozarjati moramo na to-le: Odreditev kuluka spada v področje gradbene direkcije (za celo Slovenijo v Ljubljani). Po čl. 1. pravilnika o uporabi ljudskega dela št. 188 v »Uradnem listu« št. 57 iz l. 1924, pa gradbena direkcija toliko časa ni upravičena odrediti kuluka, dokler samoupravne edinice (cestni okrajni odbori na bivšem Kranjskem, okrajni zastopi na bivšem Štajerskem) same ne sklenejo, da se uporabi ljudsko delo za popravilo cest. — Polikor nam znano, doslej še nobena avtonomna korporacija v Sloveniji ni storila takega sklepa. Prepričani smo, da ga tudi v prihodnje ne bo! — Slej ko prej pa moramo z vso odločnostjo zahtevati, da se nam izplača denar od davkov, ki se pobirajo v cestne name. S čem pa naj se drugače nabavlja za popravilo potrebnih material, gramoz i. d.? Naj oni tam doli posipajo ceste z blatom, če hočejo. Mi zahtevamo ceste lepe, kakršne so bile popred!

Kmetijski upor radi davčne rubežni.

Ogromni davki tirajo slovenskega kmeta v obup. Davki so vsako leto višji, kmetijski pridelki nimajo cene, dolгови rastejo, kmet propada. V teh žalostnih časih ni čudno, da se dogajajo stvari, pi jih pri našem pametnemu in izobraženemu kmetu nismo navajeni. Človeku zavre kri, spoznanje se mu zatemni in storjeno je.

Tako se je zgodilo v Lanišču pri Škofljici. Zadnji petek je prišla tja davčna komisija eksekutorjev v spremstvu najetih gonjačev. Eksekutorji so doim od davčne oblasti strog nalog, da odpeljejo posestnika Jamnika in Skubicu na Lanišču več glav za dohodninske davke zabruljene živine. Oba sta namreč ostala dolžna dohodninski davek, proti kateremu sta se tudi pritožila, češ, da je samovoljno in previsoko odmerjen. Eksekutorji so prispeli s svojimi gonjači popoldne v Lanišče in so odgnali najprej pri Jamniku iz hleva brejo telico in molzno kravo. Doma je bila samo gospodinja, ki je, kakor trdi, eksekutorje milo prosila, da naj počakajo, da pride mož domov, ki bo takoj poravnal davek, ker je šel v mesto po denar. Toda ti so se sklicevali na svoj strogi nalog in živinče je šlo iz domačega hleva. Od Jamnika so šli eksekutorji k sosedu Skubicu in so tudi temu odgnali iz hleva dve govodi.

Ko so gnali gonjači in eksekutorji živino proti glavni cesti, sta jim prišla nasproti posestnik Skubic in njegov sin, ki sta se vračala iz mesta. Ko sta Skubic opazila svojo živino, ju je pograbila jeza in navalila sta v svoji veliki nepremišljenosti na eksekutorje, da bi jim vzela živino. Vik in kri, hrušč in trušč je opozoril sosede in naenkrat se je zbralo na mestu več kmetov iz sosesčine, med temi tudi Jamnikovi. Kmetje so v svoji skepi jezi udrihali po eksekutorjih in slabo bi izteklo, da jim niso priskočili na pomoč orožniki, ki so razjarjene kmete zadržali in omogočili gonjačem, da so odpeljali živino proti Ljubljani. Kmetje pa so hiteli domov, napregli vozove in se peljali za gonjači in eksekutorji. Dohiteli so jih pod večer na Laverci. Po kratkem prerivanju so jim zopet odvzeli živino in so jo odgnali domov.

O tem dogodku so bili obveščeni takoj orožniki. Drugi dan zjutraj je prišla močna orožniška patrolja v Lanišče. Tam so vzeli zarubljeno živino in so obenem aretirali oba sinova in obe hčeri Jamnikovi, Skubičevega sina in pa še pet drugih oseb, ki so se udeležili napada na eksekutorje in so vložili obenem ovadbo pri državnem pravdniku.

Ta mučen dogodek se je seveda bliskoma razširil po vsej okolici. Ljudstvo seveda sočustvuje z zaprtimi kmeti. Naravno je, da je kmetu hudo, če se mu odžene živina. Eksekutorji pa, kakor trdijo orožniki, tudi niso mogli postopati drugače kakor tako, kakor jim veleval zakon, ki je neizprosni; davkov pa oni ne nalagajo, ampak vlada, oziroma finančni minister.

Finančni minister in z njim belgrajska vlada sta kriva, da danes ljudstvo davčnih dajatev ne smatra več pravičnim in da seže po krampu in cepinu v obrambo kakor nekdanj proti grajski gosposki. To dela vlada, ki ne pozna našega malega kmeta, ki ne pozna našega gospodarstva, pa vendar gospodari nad nami. To je centralizem. Tudi pri tej priložnosti se spomnimo, da sta za centralizem glasovala in ga vsa leta zvesto podpirala Pucelj in Žerjav. Sadove centralistične ustave, za katero sta Pucelj in Žerjav glasovala in še bolj centralistične uprave, ki sta jo kot ministra podpirala in sama izvrševala, te sadove čuti kmet najhuje na davkih.

Centralizem hoče prignati Slovence do popolnega siromaštva in jih do nagega sleči. To je gotovo. Ravno tako gotovo je, da se moramo temu upirati z vsemi silami. Toda pri tem upiranju moramo izbirati taka sredstva, ki nam samim ne škodujejo. Pretepanje z eksekutorji in orožniki nič ne izda, pa velike škoduje.

Mi moramo vztrajati v boju proti centralizmu za avtonomijo. Ves narod mora v eno avtonomistično stranko! Samo na ta način je mogoč naš boj z eksekutorji. Proč od strank liberalcev in samostojnežev, tam je vir rubežnih povelj.

Svarimo naše prijatelje, naj v takem slučaju za vsako ceno ohranijo mirno kri. Pač pa je prav priporočljivo naslednje dejanje laniških kmetov. Ko je drugi dan davčna oblast prodajala zarubljeno živino v Rudniku, je ni hotel noben kmet kupiti. Poskusili so jo prodati na ljubljanski klavnici mesarjem, pa je tudi tu ni hotel kupiti noben mesar. Končno sta živino na dražji kupila nazaj zarubljena kmeta.

To je lep znak kmetijske vzajemnosti. In nihče ti nič ne more, če tako napraviš.

PALMA

KAUČUK PETE IN DOTPLATI
 morate nositi ob vsakem času. „Palma“ ni ravno košje, ker daje elastično, prijetno hojo, marveč je za vsakega praktičnega in štedljivega človeka neobhodno potrebna, ker je mnogo trpežnejša in cenejša kot usnje. En poskus Vas bo takoj uveril. Poslej ne boste hoteli nositi čevljev brez „Palme“.

NOVIČAR

Franjo Neubauer:

Ob deževju.

Vali, kadi se po oboku
oblakov temnosivi dim,
deževje siplje se in lije,
polega vitka rž pod njim,
otožno sklanja klas pšenica,
utihnila je prepelica.

Ne klepaj kose, kosec mladi,
ne hodi v travnike nikar,
kopic, devojka, ne razstiljaj,
ne bo sušil jih topli žar,
kar mrvice je pokošene,
seboj narasli tok jo žene.

Gospod, ki dahnil je v vodovje,
ko ves je bil preplavljen svet,
pokaži svetlo nam obličje,
nesreče hiti nas oteči!
Naj solnce zopet nasmehlja se,
oznani lepše, boljše čase!

Vprašanje podpore za vodovoda na Dovjem in v Grahovem.

Poslanec Dušan Sernee je stavil na gospoda ministra poljoprivrede Ivana Pucija v zadevi podpore za vodovode na Dovjem in v Grahovem sledeče vprašanje: Gospod minister! Vodovoda na Dovjem in v Grahovem sta že delj časa zagotovljena. Stroški so bili tako veliki, da jih prizadeto prebivalstvo samo ne zmore, in bi bilo za posamezne eksistence naravnost katastrofalno, če ostaneta navedena dva kraja brez izdatne državne pomoči. Po zatrdilu domačinov so pričeli v obeh krajih z zgradbo vodovoda, ker so se zanašali na večjo državno podporo, ki ste jo jim Vi, g. minister svočias tudi v lastnosti ministra poljoprivrede obljubili. V letošnjem budgetu v take namene predviden kredit, se je za dobo treh mesecev pred kratkim razdelil. Pri tem se je določilo za Dovje 20.000 Din, kar je veliko premalo, za Grahovo pa ničesar. Opetovano sem sam pri generalni direkciji vode in po svojih kolegih v finančnem odboru prosil za državno podporo za Dovje v znesku 150.000 Din, za Grahovo v znesku 250.000 Din. Oba slučaja, sta Vam g. minister, gotovo osebno znana, radi česar se vzdržujem nadaljne utemeljitve svoje zahteve. To ni strankarska zadeva, ker trpijo prizadeti prebivalci vseh strank. Usojam si Vas tukaj vprašati, gospod minister: »Ali ste voljni skrbeti za to, da dobita tako Dovje kakor Grahovo državno podporo v primerni višini, kakor sem to prej navedel in to že pri prihodnji trimesečni razdelitvi predvidenega drž. kredita, odnosno iz naknadnega kredita, ki ga Generalna direkcija v ta namen zahteva.« Prosim za pisni odgovor.

d Današnji številki »Domoljubac« so priložene »Novice v slikah«. Na drugi strani pod sliko Gospodinjske šole v Ljubljani se je vrnila pomota: namesto Maribora mora stati Ljubljana.

d Ženska jopica, ki je bila v štev. 15 »Domoljubac« javljena kot izgubljena, je najdena.

d Novi hvarski škof. Za škofa na Hvaru je imenovan mil. g. Mihovil Pušić, župnik v Supetru. Hrvatsko ljudstvo je dobilo v novem nadpastirju vnetega branilca svojih verskih in narodnih svetinj, ki se je že doslej žrtvoval za svoje vernike, kjerkoli je mogel z osebno žrtvijo drugim pomagati. V njegovi dosedanji župniji ga je vse ljubilo kot očeta.

d Slovenci v Maroku. Prejeli smo pismo od nekaterih naših legionarjev v Maroku, pisano 29. maja oz. 2. junija. Podpisani so Rudolf Žlindra iz Kozjega, Jožef Praprotnik in Anton Žerjav iz Ljubljane ter Alojz Glušič iz Mokronoga. Za zadnje tri pa je pripisano, da so padli v zadnji bitki. Pisec opisuje trpljenje legionarjev in svari rojake, naj pazijo, da ne zaide še kdo tja doli.

d Slovenski novomašniki na Koroškem. Letos bodo vsi peli novo mašo sledeči koroški Slovenci: g. Josip Bostjančič v Št. Vidu v Podjuni; g. Ivan Repnik v Selah in g. Aleš Zechner v Zvabeku.

d Važna Slomškova obletnica. Letos v juniju je minilo 75 let, odkar je škof Slomšek ustanovil za versko in kulturno življenje važno nabožno družbo, ko je — da govorimo s Slomškovimi besedami — »vsadil v predragi vrt naše matere katoliške cerkve zlahotno drevo bratovščine sv. Cirila in Metoda.« Meseca junija l. 1851. so bili Slomškovi duhovniki zbrauni pri duhovnih vajah v Brežicah. Pri tej priložnosti je hotel Slomšek duhovščini predložiti novo ustanovo, jih povabiti k pristopu in navdušiti za delo. Toda na potu je smrtno nevarno zbolel in poslal duhovnikom samo pismo vabilo. Vabilo nevarno bolnega ljubljene škofa je napravilo globok vtis in je imelo velik uspeh. Izmed 60 zbranih duhovnikov je k bratovščini pristopilo okoli 50 duhovnikov, ki so idejo širili med sobratu in med ljudstvom. Naslednje leto je Slomšek že poročal o uspehu tega povabila: »Veselo in enih misli je bilo povabljenje sprejeto; veliko jih je pristopilo k temu društvu, ne le samo iz moje, ampak tudi iz sosednih škofij, na Ogrskem in v Gailiciji je naša bratovščina posebno veselo pohvalo našla. Na tisoče vernih duhovnov in neduhovnov z nami že kvišku srce in roke vzdiguje k Očetu ene edine resnice in ljubezni.«

d Smrt delavnega gospoda župnika. V Gornji Radgoni je preminul v sredo tamošnji gospod župnik Anton Kocbek po daljšem bolehanju. Pogreb se bo vršil v petek ob 10 dopoldne. Več o smrti in pogrebu prihodnjič.

d Umrl je v ponedeljek v Ljubljani g. Janez Oblak, kaplan v Borovnici, v starosti

28 let. Pokojni je bil posvečen v mašnika leta 1922 in služil od 1923 dalje kot kaplan v Borovnici. N. v m. p.!

d Orjune bo v Sloveniji menda le konec. Zadnja orjunaška pretepanja s policijo v Ljubljani so pa tudi belgrajski vladi malo odprija oči. Ministrski svet je sklenil, da bo Orjuno v Sloveniji razpustil, v celi državi pa Orjuni odvzel orožje. Ta sklep je seveda nepopoln. Ne samo v Sloveniji, v vsej državi je potreba razpustiti in zatreti vse pretepaške organizacije. Tako pa n. pr. Marko (odkar je prestopil v pravoslavje, poprej je bil Ferdinand) Kranjc ne more biti član Orjune, ker je v Sloveniji razpuščena, lahko bo pa še vedno veliki čelnik vseh Orjun v državi. Slovenci ne bodo mogli biti Orjunaši, pač pa bodo lahko prišli taki tiči iz drugih krajev države k nam delat zgago in ubijati ugled narodnih praznikov. Kakšnega pomena je tak rapust? Kaj prida gotovo ne zaleže. »Vsak po svoje,« je dejal tisti, ki je kravo s svedrom drl.

d Pašič bolan. Pašič se zdravi na Češkem. Njegovo stanje se je pretekli teden precej poslabšalo. Njegovi prijatelji skušajo prikrivati bolezen.

d Za ravnatelja državnih železnic v Ljubljani je prvič imenovan Srb, inženjer Knežević.

d Poplave in potresi. Hude so letošnje vremenske nesreče. Po vsem svetu skoraj tožijo o povodnjah. Ponekod so bili zadnje čase hudi potresi. V Hercegovini je voda preplavila polje. Donava, Drava in Sava so v Vojvodini prestopile bregove in povzročile ogromno škodo. V Mehiki traja povodenj ves mesec junij. Sedaj so začele v deželi razsajati kužne bolezni. Voda je vse odnesla. Ljudje nimajo ne hrane, ne obleke, ne strehe. Teško so prizadeti tudi naši goriški bratje. Vsled vednega deževja se jim grozdje osuje, letina kaže slabo. Nad Šempasom se je utrgal oblak. Vse vasi in polja v okolici so bila v trenutku pod vodo. Toča je uničila večji del Brd. Na raznih krajih, zlasti na grških in indijskih otokih, je bilo več potresov.

d Čebelarški kongres. V Dubrovniku se vrši od 22. do 29. avgusta kongres čebelarjev naše države. Pri tej priliki se v Dubrovniku otvori tudi čebelarstva razstava.

d Sprejem v konjensko podčastniško šolo. Konjenska podčastniška šola v Nišu sprejema gojence do septembra. Kandidatom dajejo pojasnila domača vojaška okrožja.

d Tajnik Žerjavove samostojne demokratske stranke dr. Rape se je poročil v četrtek 2. julija po pravoslavnem obredu. Poročil ga je pravoslavni pop prota Dimitrije Janković.

d Vsled nepričakovanih ovir je odkritje spominske plošče dr. J. Ev. Kreka pri Sv. Gregorju na Dolenskem odloženo za nedoločen čas.

d Požar v Apačah. Na dan pred svetim Petrom in Pavlom je grozen požar uničil vas Apače. Zgorelo je 27 hiš. 150 ljudi je ob vse. Požarne brambore so delale kar so mogle, a ogenj se je bliskovito širil. Zažgali so otroci, ki so se igrali z vžigalicami. Večine prebivalcev sploh ni bilo doma, ker so delali na travnikih.

d Kdor zna pa zna. V nekem kraju so priredili žerjavovci shod. Bobnali so skupaj ljudi na vse načine. Ker imajo tam svojih pristašev malo, so računali na radovednost pristašev naše stranke. Govorila sta prišla na shod dva zagrizena brezverca iz Ljubljane. Leta in leta že nista bila v cerkvi. Zdaj sta prišla med poštene kmete, ki sta jih hotela hujskati proti SLS. Kaj storita ta dva možakarja, da bi ujela kakšnega kalina? Pobožno gresta zjutraj k maši. Postavita se tako, da jih vsakdo vidi. Na shodu potem najprej povesta, da sta bila pri maši. Mislila sta, da sta sedaj varna in da smeta govoriti v imenu poštenih ljudi. Ljudje, ki jih poznajo, so se seveda smejali tej pobožnosti. Drugi, ki ju niso poznali, so se čudili, da pripovedujeta o maši, ker v nedeljo vendar vsak poštenjak opravi svojo nedeljsko dolžnost, ne da bi mislil, da je kaj posebnega storil. — Toda kmalu so vsi vedeli pri čem so. Začela sta udrihati po duhovnikih in potem po avtonomiji. Vsak je vedel, da sta odposlanca tistih, ki izdajajo pobožno »Domovino«. Shod je bil pametnim v zabavo, ker so videli, kako neumni so brezverski advokati, da pridejo s tako nerodnimi limancami nad naše somišljenike. — Spoznali so pa tudi, da je liberalizem vedna hinavščina.

d Ker hočem sam sebi dobro, zato ne smem zamuditi in si takoj kupim srečko izobraževalnega društva na Breznici, p. Žitovnica, ki stane samo 5 Din, pa z njo lahko zadenem kompletno sobno opravilo iz trdega lesa, politirano, kolo, slamoreznic, živalni stroj, kuhinjsko opravilo in še 500 drugih lepih reči. Če pa bom prodal veliko srečk, zaslužim še poleg tega 5 zlatih dolarjev.

d Tiskarski škrat nam je v zadnjem »Domoljubu« pri notici o lepo počesanem »bubikopfu« dvakrat spremeniloliko v sliko, kar so čitatelji gotovo sami opazili. Bubikopf pa naj se ne razburja, da bi radi od njega zahtevali sliko, pač pa oliko, če bi bilo kolikaj upanja na uspeh.

d Hitra pošta. Zadnji čas smo brali o velikih sportnikih, ki pretečejo 160 km na 10 ur. To pa še ni vse nič v primeri z brzino naših pošt. Dne 17. maja t. l. odšla je pošiljatev iz St. Jerneja v Zagreb. To je natančno 60 km. Pošiljatev pa ni prišla v 10 urah, ampak v 10 dneh. Druga pošiljatev jestvin je odšla dne 17. junija t. l. iz istega kraja na isti naslov in to ekspresno, pa je hodila samo 8 dni. Ali niso to svetovni rekordi? Razume se, da so bile jestvine že pokvarjene, predno jih je dobil naslovnik.

d Za naše srednješolce z dežele. V zadnjih letih opazujemo, da je z dežele vedno manj dijakov na naših srednjih šolah. Vzroki so znani: silno veliki stroški v povojnem času v zvezi z neugodnimi gospodarskimi razmerami jemljejo zlasti našim kmetom pogum, da bi pošiljali — kakor je bila prej navada — svoje najbolj nadarjene sinove na srednje šole. Kolika škoda za našo prihodnost, ako bodo srednje šole več ali manj nedostopne vrlim fantom iz kmečkih hiš, ki so nam dosedaj dajale toliko zdravega naraščaja za izobražene stanovce! Danes opozarjamo očete in matere z

dežele, da v Ljubljani že dolgo vrsto let dijakom v prid deluje »Dijaška in ljudska kuhinja«. Po zelo znižani ceni jim preskrbuje zdrave in tečne hrane opoldne in zvečer. V preteklem šolskem letu je bilo sprejetih 77 prosilcev iz raznih šol; primeroma malo se jih je oglasilo z gimnazij in realke, četudi bi jim bil odbor rad postregel. Sedanjí načelnik odbora »Dijaške in ljudske kuhinje« je č. g. kanonik dr. Ivan Svetina. V začetku šolskega leta se je prosilec treba obrniti do njega z imovinskim izkazom in zadnjim šolskim spričevalom.

d Enoletna vinarska in sadjarska šola na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto 1926-27 dne 1. oktobra t. l. S šolo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima namen, da izobrazuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Kolkovane, lastnorčno na celo polo pisane prošnje (kolek 5 + 20 Din) za sprejem je poslati direktorji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 15. septembra t. l. Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o uravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja; 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drug stipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev; prav tako, ako učence samovoljno predčasno ostavi zavod; stipendist, ki nepovoljno napreduje, izgubi stipendijo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter vsaj z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovenščine (ali srbohrvaščine) in računstva, ki so ga opršeni le absolventi najmanj drugega razreda meščanske ali kake druge srednje šole. Ob vstopu preišče mladeniče zdravnik zavoda. Oskrbnina znaša do preklica mesečno 400 Din. Plačuje se v naprej v dveh enakih polletnih (izjemoma mesečnih) obrokih. Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosta drž. mesta v internatu. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno potrjenim ubožnim spričevalom. Podrobnejša pojasnila daje direktorja srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru in so razvidne iz tiskanega prospekta, katera tiskovina se pošlje zanimancu proti plačilu 5 Din v gotovini. O sprejemu se obvešča pismeno. — Direktor Andrej Žmavec.

d Uboj radi dedščine. V Štepanji vasi je gospodar Lavrič zapustil svoje premoženje hčerki, poročeni Tomšičevi. Sina Lovrenca pa ni maral. Menda je velik nasilnež. V sled te dedščine pa je Lovrenc Lavrič napadel z nožem svojega svaka Tomšiča. Le-ta se je branil z revolverjem in streljal. Lavrič je bil ranjen in je v bolnici umrl.

p Interpelacija zaradi volovske atere. Dne 3. junija letos je bila vložena v narodni skupščini interpelacija na predsednika vlade, ki obravnava o tem, kako se je prodajalo živino, ki je prišla iz Nemčije v času, ko je bil prvič kmetijski minister g. Iv. Pucelj. 25 poslancev vprašuje predsednika, ali hoče kraljevska vlada o tem slučaju odrediti najstrožjo preiskavo in ali hoče vse ukreniti, da se krivci, ki so oškodovali državo, najstrožje kaznujejo. Poslanci prosijo, da se interpelacija izroči onemu odboru, ki ima preiskovati korupcijske zadeve v naši državi.

p Iztirjavanje davkov. Radi dogodkov v Lanišću pri Skofljici je poslanec Smodej vložil na finančnega ministra interpelacijo. V njej navaja žalostna dejstva, kako se pri nas predpisuje v silno visoki edmeri dohodninski davek. Zato vprašuje ministra: 1. ali hoče odrediti, da se odmerjenje osebnih dohodnin omili v duhu in namenu zakona o osebnih dohodninah; 2. ali hoče odrediti, da se z neusmiljenim iztirjavanjem davkoplačevalci v Sloveniji ne bodo gnali v obup, marveč se bo jemal ozir na njihove plačilne zmožnosti; 3. kaj hoče ukreniti, da se z onemujenimi obtoženci ne bo postopalo po krutih določbah zakona.

p Poslanec Smodej se je zavzel za kmete v Lanišću, dasi so slučajno, kakor nam poročajo, ravno ti radičevski samostojneži. Usoda je res kruta! Moža, ki sta se navduševala za Puceljevo stranko, sožeta v obupu po nedovoljenih sredstvih proti oblasti ravno takrat, ko sedi v vladi isti gospod Pucelj. Boljšega dokaza, kako dobra je ta vlada, pač ni treba. Upamo, da nista od »samostojnosti« ozdravljena samo ta dva moža, ampak z njima vred še marsikateri, ki je mislil in upal, da bo pod radičevsko »kmetisko« vlado našemu kmetu bolje. Dobrote Radičeve torbe so vedno očitnejše. 13 milijardni proračun, ki so zanj glasovali hrvatski in slovenski radičevci že rodi svoje krute sadove.

p Potrebna interpelacija. Jugoslovanski klub je vložil interpelacijo na vojnega in notranjega ministra radi orjunaških izgredov v Ljubljani. Naši poslanci zahtevajo od ministrov odgovor kaj mislita ukreniti z dr. Baltičem, ki je dovolil sprevod oboroženih orjunašev, kaj proti orjunašem samim, odkod so orjunaši dobili orožje in ali je dovoljeno, da vojaške oblasti dajejo orjunašem orožje. Tala vprašanja si je stavil vsak svoboden državljani, ko je zvedel za zadnja orjunaška divjaštva. Bomo videli kako bosta ministra odgovorila.

p Konvencije z Italijo je vladna večina sprejela kljub protestom, ki so jih pošiljale v Belgrad številne gospodarske in kulturne organizacije iz Hrvatske in Slovenije. Tako dela centralizem. Zapomnimo si, da je sedaj v vladi g. Pucelj.

p Stanovanjski zakon je vlada podaljšala še za 6 mesecev.

p Odbor za preiskavo koruptnih afer dela po polževo in ne pride nikamor na

proj. Sedaj ga bodo poslali na počitnico do jeseni. Da se korupcija tako »krepko« zatira, so krivi tudi slovenski radičevci, ki so se vdali pri zadnji vladni krizi Pašičevim zahtevam. Rade Pašič se je zadnji teden peljal na Češko, kjer se zdravi njegov oče.

p Ministrstva. V zakonodajnem odboru belgrajskega parlamenta so obravnavali zakon o centralni upravi. Zakon uravnava sestavo vlade in njen delokrog. Zakon, ki ga je predložila vlada, daje belgrajskim ministrom vso moč in ne pusti pri miru niti tega, kar po zakonu o oblastnih samoupravah spada v delokrog samouprav. Belgrad torej jemlje, kar je že dal. Število ministrstev je po tem načrtu še vedno veliko previsoko. Take zakone predlaga vlada, v kateri je g. Pucelj.

p V »Domovini« na prvi strani vabi dr. Gregor Žerjav nove naročnike. V prilogi »Domovina« proslavlja sarajevske atentatorje. Tako je — liberalno časopisje. Ne poznajo nobenih načel, ne ločijo greha od dobrega dejanja. Ker jim tako kaže, hvalijo umor rudarja Fakina v Trbovljah, ker jim tako kaže, proslavljajo Prinčipa, ki je umoril Ferdinanda, kjer jim prav pride, zagovarjajo tatove in korupcioniste. Kdor ne ve, da umor ostane umor, pa naj ga napravi narodnjak ali navaden ropar, da je tatvina tatvina, pa naj krade minister ali pometlač, komur so se ti pojmi zmešali, s čistim pošten človek ne bo imel opravka, torej tudi z »Domovino« ne.

p 16 novih avtomobilov. Varčna vlada je naročila 16 novih avtomobilov za ministre in njihove pomagače. Pa nekateri pravijo, da vlada ne dela in zopet drugi, da ni nekaterim dobro v naši državi.

Dobro si zapomnite, da je dne 8. sept. velika loterija izobraževalnega društva na Breznici p. Zirovnica. Dobitkov je nad 500 v vrednosti nad 50.000 Din in poleg tega še 10 nagrad po 5 zlatih dolarjev. Ne zamudite čimprej naročiti srečke, ki stane vsaka samo 5 Din.

DOBRO BLAGO! NIZKE CENE!

»OBLAČILNICA«

manufaktur, trgovina na debelo in drobno
Ljubljana, Miklošičeva cesta 7

ima najlepšo in največjo izbiro raznega sukna, hlačevine, volnenega blaga za ženske obleke, barhanta, flanele in drugega perilnega blaga

po izredno nizkih cenah.

Naročniki »Domoljuba«, kupujte manufakturno blago le pri »OBLAČILNICI«.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

! Ako še niste, pošljite naročnino !

PO DOMOVINI

BOHINJSKA BISTRICA.

V nedeljo 4. t. m. smo imeli po tridesetih letih v naši fari zopet novo mašo. Ves Bohinj je slavil ta izreden dogodek. Zlasti mladina Orli in Orlice ter stanovski tovariši novomašnikovnega očeta so storili vse, kar so mogli, da je slovesnost najlepše potekla. Pevski in tamburaški zbor, gasilci in železničarji so priredili slavljenca pozdravni večer. Dom, cerkev in društvena dvorana so bili v cvetju in vencih. Visoki mlaji so oznanjali daleč po sososki izreden praznik.

SMARTNO PRI LITIJI.

Dne 20. junija je imela orlovska družina svoj praznik. Imeli smo v naši farni cerkvi pri sv. maši prvič ljudsko petje. Pristopili so vsi člani in članice in ves naraščaj k sv. obhajilu. Nad vse lepo je pa bilo petje v cerkvi. Popoldne so pa šli Orli okrog po vaseh prositi mlajo za prireditev ljubljanskega orlovskega okrožja, ki bo letos v Smartnem. Pravijo, da take prireditve še ni bilo v Smartnem. Pogledali bomo in videli, bo li res, kar pravijo.

PETROVA VAS.

Ker je v naši občini Domoljub zelo razširjen, je to zbudilo Domovino in je začela prihajati kar v celih kupih, ki so jo pa ljudje nazaj poslali ali pa »ožgali«. — V vinotoč (pučel šenk) Katarine Sus v Mihelji vasi so prišli v nedeljo, dne 27. junija fantje iz Kota, Sadinje vasi, Nestoplje vasi in Erstovca. Navalili so na mirnega potnika ter ga začeli tako pretepati, da je komaj ušel. Preklinjali so tako grdo, da so si pošteni ljudje zatisnili ušesa. — Lansko leto smo ustanovili gasilno društvo, ki je priredilo že 3 igre v šoli in eno veselico na vrtu gospoda Špringerja. Društvo ima že 5000 Din v posejilnici. Če bo šlo tako naprej, si drugo leto društvo nabavi brizgalno.

ŠKOCIJAN PRI DOBU.

13. junija smo na tukajšnjem pokopališču odkrili spominsko ploščo v svetovni vojni preminulim vojakom. Ker je bila ta prireditev do skrajnosti skromna, je nisem mislil svetu poročati. Da to storim, me je privedlo tole: Prijatelj mi je poročal, da je »Domovina« prinesla o tem dopis iz Škocijana. Ze ta dopis iz Škocijana v »Domovini« je škandal za ves Škocijan. Tukaj namreč ni niti enega žerjavovca. Ako bi bil dopis skovan tukaj, ga gotovo ni pisal tak, ki tu stalno domuje. K naši cerkvi spada 50 hiš, pa ni niti ena naročena na »Domovino« in s kakim ogorčenjem so jo spomlad, ko so jo pošiljali cele kupe, metali v stranišča in v peč. Iz tega lahko vsak razvidi, da smo res lahko užaljeni, ako vidimo, da je od nas kaj v »Domovini«. In kaj tam piše? Dopisnik je videl postaviti kamenit križ na grob. Kaj so dejali v grob, ne pove. Mogoče stare čevlje? Ker pa se med tolikimi prebivavci dabi gotovo par

takih, ki kolebajo malo semintja, katero navadno podörtavamo z »nezanesljivci«, si je tudi tukaj par srak oskrbelo nekaj pavovega perja, za kar se dopisnik dotičnim pavom zahvaljuje. Vzdala pa se je podolgovala kamenita plošča z imeni preminulih 12 mož in fantov s spodaj neprimornim napisom. Napis pa so zakrivali samostojni.

SEMPETER PRI NOVEM MESTU.

Orlovska prireditev na »kresno nedeljo« se je dobro posrečila. Nebo je blagoslovilo mačkovsko »žegnanje« z najlepšim poletnim vremenom. Ljudstvu je ugajal pestri sprevod organizirane mladine k dopoldanski službi božji, jedrnatni so bili govorniki v svojih izvajanjih pri zborovanju. Pri telovadbi smo gledali strumen nastop in resno prizadevanje mladev-telovadcev, pri prosti zabavi nismo opazili nikakih nerodnosti. Vse je poteklo lepo, — ljudje so govorili: vse je bilo nekam izbrano... Pri »veselici« je vzbujala obilo prisrčnega smeha — zlasti igra s »kranjsko klobaso«... Uprizoril so jo gg. Ljubljanci — lastniki vinogradov v Trški gori. »Orli« si jo sigurno ohranijo v spominu... Ob večernem Ave so je številno občinstvo mirno razšlo na svoje domove. — Društveni odbor si usoja tem potom izreči zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu mladinskega slavlja; — imenomah zahvaljuje otoško go. groflico R. Margheri in bajnoškega g. graščaka R. Germa. — Zopet moramo v fari beležiti naglo smrt 23 letnega fanta Iv. Tekstorja iz Jeliš. Vzrok: vnetje možganske mreže, prehlad, neprevidno kolesarjenje. Pokojni je bil ljubeč sin matere-vdove, ugleden zidarski pomočnik, naročnik in tudi marljiv čitatelj »Domoljuba«. — V juliju smo tudi pri nas pričeli z dežjem. Krka je prestopila bregove, žito je padlo, trta že rumeni in grozdije odpada. Vse kaže, da bo slaba bodočnost.

BEGUNJE, GORENJSKO.

V nekem nepotrebnem časopisu so je obregnil nekdo v našega organista, češ da je cerkveno petje slabo. Ko smo to izvedeli, smo se zavzeli — pristaši vseh strank nad potvarjanjem resnice. Resnici na ljubo namreč moramo izjaviti, da je sedanji organist privabil v pevski zbor mnogo fantov in da je s svojimi rednimi in obilnimi pevsкими vajami povzdignil petje na tako višino, kakor že davno ni bilo. Ne vemo, ali je dopisnik poslal notico iz zavisti ali iz nevednosti, krivico je storil s tem organistu in pevskeму zboru. Obenem kličemo: Mi smo vam hvaležni za vaš trud, se veselimo vaših uspehov. Le dalje po tej poti!

HLEBCE PRI LESCAH.

Umrl je 19. junija v Sarajevu v vojaški bolnici Jožef Zupan p. d. Brkovičev. Bil je pri vojakih šele 3 mesece, umrl je za vnetjem robrne mreže. Bil je miren in blag mladenič in vnet član domačega gasilnega društva. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

V PAPEŽIH PRI OSILNICI

se že gradi nova šola in bo v juliju že pod streho, je baje pravil te dni neki postopač. »Kje ste pa to slišali?« smo ga vprašali. »Sanjalo se mi je tako,« se je odrezal. »Pa kako se vam more kaj takega sanjati?« smo ga zavrnilli. »Vrabea, se mi ne bo sanjalo, ko lani celo jesen nismo od osilniških liberalcev drugega slišali, kakor da bodo v Papežih šolo delali,« je nadaljeval postopač. »Sedaj je pa občinski odbor 30. maja celi dan sklepal in nazadnje sklenil, da se bo šola zidala po treh letih, če bodo seveda Papeščani hoteli čakati. Tega ni bilo prav za prav treba sklepati, ker to je bilo sklenjeno že l. 1913. Potrebno pa je bilo to skleniti zato, ker bo v treh letih voljen zopet nov župan in bodo takrat liberalci zopet imeli kaj obljubovat Papeščanom.« »Škoda, da si postopač, ko si tako moder,« smo zavrnilli paglavca in mu naročili, naj gre to povedat na Sela. — Bosljivi bodo imeli te dni dogotavljen mostič k Sv. Ani. Dobili so za to 5000 Din podpore. Mislili smo, da jim je to pripravil dr. Sajevec na pobudo Janeza Kovača, pa se nam je dopovedalo, da izhaja to od g. poslanca Škulja. — Mi smo mostu potrebni čez Čabranko, ker je večji in ima večji promet. Te dni se je vozil čezenj sam g. dr. Sajovic. Morebiti ga bo prišel natančneje gledat ob volitvah. — Novejše pa je to, da je že eno leto Radić gospodar v državi in še nikoli ni bila tako tesna za kmeta kakor je sedaj niti ne vemo, kam je republika prodana, kar dela sive lase mlademu Kovaču v Črnem potoku.

DRAGATUS.

(Brodarjev shod.)

Na praznik sv. Petra in Pavla nas je obiskal poslanec Brodar, ki je predsednik naše Kmetске zveze. Po jutranji in po deseti maši nam je čisto po domače pojasnil sedanje politične razmere. Vsi smo bili z njegovim govorom zadovoljni. Nekdo se je sicer vmes oglašal, da bi rad tudi nekaj povedal, pa mu je postalo prevročje, predno je končal poslanec svoj govor. Ko bi imel pokazati svoj modrost, ga ni bilo nikjer več. Tako izginjajo pri nas zadnji ostanki onih malo poučenih ljudi, ki se dajo od vsake besede zapeljati. Brodarjev shod je pokazal, da postaja Bela krajina vsak dan bolj zavedna in da so pri nas vedno trdnjeje vrste odločnih pristašev SLS. Ne Radić in ne Žerjav ne bosta prišla na svoj račun.

SMARTNO OB DRETI.

(Katoliško prosvetno društvo.)

Tukaj se je vršil dne 20. junija zjutraj po sv. maši ustanovni občni zbor »Katol. prosv. društva«. Prvi je govoril č. g. župnik Fr. Stiglic, nato je g. pater iz Nazarij razložil društvena pravila. V odbor so izvoljeni soglasno sledeči člani: predsednik: Matvez Šporin, posestnik; podpredsednik: Franc Purnat, kovač; tajnik: Jožef Slopnik, čevljar; blagajnik: Jož. Šporin, pos. sin; knjižničar: Ivan Poznič, pos. sin; I. namestnik Martin Zavdovšek, pos. sin; II. namestnica Marija Hren, organistinja; za gospodarja je izvoljen č. g. župnik Franc Stiglic, kateremu se imamo v prvi vrsti zahvaliti,

da se je moglo društvo ustanoviti. — Vse prijatelje izobrazbe in napredka pa vabimo: Pristopajte k našemu društvu in sodelujte z nami!

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

Dne 20. jun. smo praznovali petnajsetletnico obstoja tuk. telovadnega odseka »Orel«. Pred litanijami je bil sprevod na pokopališče, kjer smo se spomnili umrlih članov. Po litanijah so telovadili člani in članice ter oboji naraščaj. Starši, pošljite Vašo mladino v katoliška društva! — Pred kratkim se je ustanovila živinorejska združba. — Sedaj napeljujejo žarnice za cestno razsvetljavo po vasi Št. Jernej. V kratkem bo vas razsvetljena kot kako mesto. Prav in lepo, samo to ni lepo, da bo to plačevala cela občina, kar bo uživala samo ena vas. — Zadnje čase se ljudje hujskajo proti konsumnemu društvu. Tem potom svetujemo obrekovalcem, da naj bodo mirni, kajti sicer bomo sodnijsko nastopili. Če bi konsumna ne bilo, bi nas skubili kakor bi se komu ljubilo. Vsak član se mora zavedati, da je sam s svojim deležem solastnik društva. Kaj bi rekli o trgovcu, ki bi hodil kupovat svoje potrebščine v drugo trgovino? Imamo pa nekaj prav zavednih članov, ki kupujejo vse svoje potrebščine v društvu. Nekateri so do konca leta skupili 5000 do 10.000 Din. Dobili so lepo nagrado. Vsem zavednim članom kličemo: Svoji k svojim!

LADJA PRI MEDVODAH.

Naša prijazna cerkevica sv. Petra in Pavla na Ladji je že ves čas po vojni žalovala za zvonovi. Na splošno željo sosesčanov smo na sv. Treh kraljev dan pričeli s predpripravami. Sestavil se je odbor za nabavo zvonov, ki je takoj pričel z pobiranjem prispevkov. Požrtvovalni sosesčani so darovali lepe vsote, tako da smo kmalu naročili 3 jeklene zvonove v tovarni na Jesenicah. Hvalevredno so se odzvali naši rojaki v Ameriki, ki so darovali za naše zvonove po Jožefu Križaju Din 1100. Za lep sprejem zvonov so posebno požrtvovalno delovali domači fantje in dekleta. Ko smo cvetno nedeljo pripeljali nove zvonove, je bila pot proti cerkvi na Ladji okrašena z mnogimi mlaji in slavoloki. Domači fantje so od izkupička za mlaje darovali za zvonove Din 150; hvala jim. Posebno zaslugo pri vsem tem pa ima naš vrli ključar g. Andrej Jenko. Vsem, ki so in še bodo kakorkoli pripomogli k našim zvonovom, se Odbor za nabavo zvonov tem potom javno zahvaljuje. Bog stotero povrni.

Vojaške zadeve.

J. K. Adergas, Cerklje pri Kranju. Pravico do skrajšanega roka imate. Ko boste šli k naboru, vzemite s seboj izpisek iz rodbinske knjige, ki ga dobite pri župnem uradu, 2. potrdilo davčnega urada, koliko davkov plačujete, 3. vojaške listine vašega očeta. Opozorite g. župana, da hočete prositi za skrajšan rok. Če bi vam rekrutna komisija ne priznala skrajšanega roka, vložite prošnjo na okrožno vojaško poveljstvo v Ljubljani.

Dobre knjige.

Spomini, napisal Josip Lavtižar, 1926, 248 str. Dobi se pri njem, Rateče-Planica p. Kranjska gora in v prodajalni KTD (Ničman) v Ljubljani po 35 Din, s pošto 36 Din.

Tako imenitni niso kakor bodo Viljevi, in ne tako visoko politični kot Sukljevi, so bolj za človeka, ki po telesnem delu želi počitka telesu in hrane duši. Kdor rad bere povesti, glej, to je resnična povest; kdor zgodovino: kar nima občna zgodovina in zgodovina slov. naroda, to najdeš tu. Okoli 300 mož: učiteljev, profesorjev, duhovnikov, pisateljev, politikov, kolikor toliko važnih za domačo zgodovino je tu popisanih v njih življenju in značaju. Nima abecednega kazala, če si mlad, naredi si ga sam, izpiši na listke može te knjige in posnemaj Lavtižarja, zapisi si kar doživiš, in bereš v dnevnem časopisu in boš imel galerijo slovtvenikov, politi-

In zemljepis! Če greš ali ne moreš v Rim, če hočeš ali nočeš na Špansko in Rusko, v Škandinavijo, v Afriko in Ameriko, beri prej Lavtižarjeve spomine iz vseh teh potovanj. Ni predrago, ker je obilno in trajne vrednosti.

Zakleti grad. Romantična igra v petih dejanjih. Spisal dr. Alojzij Remec. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1926. Cena 22 Din. — Ta igra je list iz davnih dni našega naroda, ko je z znamenji na nebu šla črna smrt skozi slovenske dežele, ko so v plamenih grmad umirale žrtve praznoverja, ko je zbegano ljudstvo iskalo rešitve iz krutih krivic in iz borbe med luteranstvom in katoličanstvom. Romantična snov iz burnega 16. stol. daje igri tajinstven okvir, iz katerega stopajo osebe, kakor da so oživele iz starih kronik in iz narodne pesmi. Grad, razvratni, v bistvu pa nesrečni gospod Ludovik de Vacano, možu nad vse zvesta grofica Katarina, ljubka spletična Marjetica, racionalistični grajski pisar — vas, zagonetni večni žid, skopuški krčmar, romarji, tovarniki in tlačani: to sta oba svetova v igri, vsak s svojo zgodbo in svojimi ljudmi. Iz daljnega sveta pa je pripeljala bela cesta domov spokornika Leonharda de Vacano in popotnega sholarja iz Padove, očeta in sina, ki ne ve sta drug za drugega. Dočim zadene Leonharda smrtonosna krogla, ki mu jo je poslala v sree prevelika uslužnost njegovega lastnega sluga, se reši sholar z Marjetico edini iz vseh grozot, ki uničijo propadajoči plemiški rod in njih grad. Bujna pestrost Valvasorjevih zgodb in trpka preprostost narodne pesmi dajeta igri poseben čar. Veselje in žalost, temna tragika in staroveški humor se menjata s senco in lučjo v igri. Borbe in trpljenje, smrt in zmaga osebnosti v igri ustvarijo občutje, ki raste preko preteklosti in brezčasnosti in v boljši, jasnejši svet ljubezni in pravice. »Zakleti grad« bo kot knjiga našel številne bralce. A tudi kot odersko delo si osvoji pot na naše odre. Izraziti značaji in romantična zgodba bodo zanimali igralce in gledalce do zadnjega. Vse pesmi v igri je uglasbil Zorko Prelovec, povsem v skladu z značajem igre. To skladbe so izšle obenem z igro in jim je uspeh zagotovljen, kjerkoli se bo »Zakleti grad« vprizoril.

PO SVETU

Potresi po vsem svetu. Iz Egipta, San Franciscu, Angore, Aten, z otokov Jave in Sumatre ter od drugod prihajajo poročila o močnih potresnih sunkih v zadnjih dneh. Vseposod je potres napravil veliko škodo in zmešnjav. Mnogo ljudi je našlo smrt pod podrtinami; tisoči in tisoči pa so ostali brez grehe.

Prva železniška proga v Albaniji. Naša soseda Albanija je edina država v Evropi, ki še nima nobene železnice. Albanska vlada se je sedaj odločila, da z inozemskim kapitalom zgradi med Dračem in Tirano prvo železniško progo in sicer normalno-irno. Proga bo dolga 44 km. Začetek je pa le. —

Madžarski gospodarski krogi se v zadnjem času zelo trudijo, kako bi letos kar največ mogoče svojega žita izvozili v Italijo in Švico in na ta način izpodrinili Jugoslavijo in Rusijo, ki sta doslej v pretežni meri zalagali ti dve državi s svojim žitom. Naša carinska politika!

Nova smer v rumunski zunanji politiki. V rumunski zunanji politiki je v zadnjem času opazati, zlasti odkar je postal Mitileneu zun. minister, čisto novo smer. Oči tega ministra, katerega so imeli diplomatje Male antante zadnjič na Bledu prvič v svoji sredi, niso več usmerjene na Pariz, marveč se obračajo čimdalje bolj proti fahističnemu Rimu. Vzroki za to so kaj različni. Razmere v Franciji so se tekom zadnjih let tako zasukale, da ne preostane Rumuniji, ako hoče dovolj ščititi svoje čiste rumunske interese, da si poišče drugih pokroviteljev! Mussolini, dejanski gospodar vse italijanske zunanje in notranje politike, tke fine niti, v katere noče vjeti le svoje latinske sestrice Rumunije, marveč še tudi koga drugega. Pod precej ugodnimi pogoji je Rumunija dobila v lvaliji 200 milijonov lir posojila, vojni dolg pa ji je bil znižan od 207 na 107 milijonov lir. To je začetek. Čudna darežljivost, o kateri naj bi tudi naši diplomati nekoliko razmišljevali!

Na Poljskem se v zadnjem času zelo veliko razpravlja o reviziji ustave. Nihče ni več zadovoljen z dosedanjo ustavo. Vsi bi radi drugo, ali vsaka stranka drugačno. Naprednejši zapadni kraji bi radi, da bi se dosedanja centralistična ustava popravila v avtonomističnem smislu. Nekateri bi spet radi, da bi Poljska, ki je sedaj republika, ostala kraljevina. Sedanje poljske vladne stranke svoje na stališču, da naj ima prednik republike večje pravice, kot jih je imel doslej. Bratski Poljski želimo, da se imprej konsolidira v svoje in obče slovensko dobro!

Največja izbira

nakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
& R. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

IZOBRAZBI

Fantovski večeri v pismih.

2. Izučiti, izobraziti se ti je torej treba za gotov poklic, dragi fant. To bo za tvojo bodočnost najbolje. Pa kateri poklic? Jasnega odgovora ti ne morem dati, ker ne poznam uprav tvojih razmer. Rečem pa ti dalje: Okleni se samo tistega poklica, do katerega čutiš veselje. Nauk svete vere je, da Bog, ki vsakemu človeku gotov stan odloči, da tudi vsakemu človeku gotovo nagnenje, teženje, veselje do tistega poklica. Pa tudi skušnja kaže, da človek za stvar, ki ga veseli, dela vse drugače kot za ono, ki jo mora le prisiljen vsiliti. Se prisiljeno zelje ni dobro, pravi stari pregovor. S tem, da imaš zanimanje za neko stvar, pride v tebe povsem nekaj novega. Pred seboj imaš jasen cilj in ta cilj te tudi žene, da ga hočeš doseči. Ne toliko plačilo, ki je zvezano s tem poklicem, ampak stvar sama te zanima, da se ji popolnoma posvetiš. Zato zahajaš tako rad v družbo ljudij, ki so ti sorodni po poklicu, zani- maš se za njih opravila, gotovo z resno- bo o vseh zadevah poklica, ki te veseli. In če se okleneš poklica, do katerega čutiš veselje, potem ne odnehaš zlepa, če- tudi se ti ne posreči, da ga precej do- sežeš.

3. Drugo, na kar morava paziti, ko izbirava tvoj bodoči poklic je tvoje zdravje. Da je treba gotovo mero telesnih moči za vsak poklic, je stvar sama po sebi jasna; premalo pa pazijo ljudje, ko izbirajo svoj bodoči poklic, da nekateri poklici tirjajo večjih telesnih moči pa duševnih zmožnosti v večji meri kot drugi poklici. Kdor hoče postati kovač, je jasno, da mora imeti dobra pljuča in krepko razvito muskulaturo. Kdor hoče postati izboren mehaniker, mora imeti vsaj izborne oči. Pri telefonu je treba dobre- ga ušesa, strojevodju spretne roke. Kdor ima slabotna pljuča ni za krojača, lahko pa postane kot vrtnar krepkejšega zdravja. Pa tudi na duševne zmožnosti, sva rekla, bi bilo treba paziti, ko si odbira- mo bodoči poklic. Človek n. pr., ki bi bil rad vedno v se zamišljen in tuhta in tuhta rad razne uganke, ni rojen za trgovca, ker trgovec mora biti redno precej ži- vahnega značaja in zraven jezičen. Na- sprotno niso ljudje, ki so živahni v svojih zamislih in velikopotezni v svojih na- črtih za kakega krojača, brusarja ali kaj podobnega, kjer je treba paziti na vsako malenkost, pač pa bi se izborni obnesli kot poslo- in delovodje pri raznih pod- jetjih.

Povsem tem se ne hova čudila, dragi fant, če slišimo, da imajo razna podjetja pa tudi posamezne stroke raznih obrti nalašč nastavljeni zdravnike, ki vsako- gar, ki hoče vstopiti v uk ali dobiti slu- žbeno mesto pri dotični obrti odnosno podjetju, zdravniško preiščejo, predno ga sprejmejo. Včasih se zdi človeku tako

zdravniška preiskava prava sitnost, v re- snici pa je velika korist za pravo odbiro bodočih poklicev.

4. Ko izbiraš bodoči poklic, izberi si tak poklic, ki ima gotovo bodočnost. Nič ne rečem, če ima kdo posebno veselje posebej za ta ali oni poklic, le oprimi se ga. Zakaj, če imaš posebno veselje, boš imel tudi posebno vnemo za svoj poklic in ta vnema te bo gnala, da boš lahko konkuriral z vsakomur, ki bo istega po- klica, pa bo imel le poprečno zanimanje za svoj poklic. Drugače pa je, če se jih zaleti preveč brez posebnega veselja v en in isti poklic. Včasih hočejo biti v kaki vasi sami in vsi kovači ali čevljarji ali tesači, potem pa nimajo dela. Kako hudo pa je to, če kdo zna delati, pa nima dela, to ve tisti, ki je sam izkusil. So pa tudi poklici, ki so še pred par desetletji cve- teli, danes pa jih je mašina že izpodrinila ali pa jih bo v kratkem. So tudi poklici, ki stavijo nekatere predpogoje. Tako se zahteva zlasti v gotovih obrtih precej več znanja, kapitala in rizika kot pa v drugih.

Povdarimo posebej, da je zlasti tako imenovanih akademsko izobraženih ljudi vedno več preveč. Že zdravniki tožijo čez medsebojno konkurenco, uradniška mesta so zasedena, inženirji se lotevajo kupčij- skih opravil ob pomanjkanju strokovnega dela in tako dalje.

5. Ko odbiraš svoj bodoči poklic, ne letaj previsoko. Je neka bolezen seda- njih dni, da bi bil vsakdo rad kaj več kot je v resnici. Prav malo jih je zadovoljnih s svojim stanom. Tako se zgodi, da mati želi, da bi hči nosila klobuk in oče želi, da bi bil sin vsaj kak pisar, dasiravno ve, da mu Bog ni dal za to potrebnih darov. To hlepenje po izpremembi stanu, prihaja pač odtod, ker se premalo zavedamo vo- lje božje. Premalo se zavedamo, da je vsak poklic po volji božji, le da ga v re- snici tudi izbereš sledeč volji božji. Prvi bodo ob sodnjem dnevnu poslednji in po- slednji dostikrat prvi. Ne pride na to, kakšen stan imaš, ampak na to, kako dolžnosti svojega stanu izpolnjuješ.

Zlasti se današnje dni le preveč zani- čuje kmečko delo in vse preveč tišči v mesta zlasti v tovarne, kar pa ni prav. Moški po fabrikah, železnicah in po- dobno. Za obleko že še zaslužijo, tudi še za pijačo poleti — pozimi pa stradajo. Po- sebno pa je tovarna za kmečka dekleta zanič. Koliko bi bilo pametneje, če bi 15 let stara hči šla za deklo služiti. Ostala bi zdrava, čvrsta in več bi lahko prihranila kakor v tovarni. Izkušnja uči, da so kmečka dekleta najboljše varčevalke. Če katera želi, da bi se o svojem času omo- žila, da bi ji ne bilo treba zmeraj služiti, ji tega ne zamerim; tista dekle, ki var- čuje iz tega namena, je navadno najboljše dekle, pa tudi najbolj pametne in modre ženske, veliko boljše kot tiste, ki se z gizdavostjo nastavljajo moškim,

No, pa s tem razmotrivanjem sva zašla v druga poglavja, ki bi jih lahko naslovljali: ali za hlapca ali v fabriko, — ali za pijačo in obleko ali v hranilnico — in podobno, kar prihranimo za prihodnji razgovor. Za danes pa se poslovljiva s prijateljskim pozdravom, ki ti ga pošilja tvoja vaška učiteljica.

Morala in spoved.

Amerikanski bankir in pisatelj Ed. Higginson opisuje dogodek, ki ga je doživel v tovarni v Lowell. Dolgo časa so delale v tej tovarni samo dekleta protestantske vere iz bližnje okolice. Vsled njihove velike lahkoživosti je kmalu cela tovarna prišla na slab glas. Tedaj je vodstvo odpustilo vse delavke in najelo samo Irke-katoličanke. Takoj se je nravnost v tovarni odločno izboljšala. Vodstvo pa je šlo še dalje. Povsod in vedno je dajalo prednost delavkam iz vzhodne Kanade, kjer katoliško življenje bolj cvete kot v kateremkoli delu zemlje. Posledica tega je bila, da so izginile vse nerodnosti in da ni bilo prijavljenega nobenega nezakonskega rojstva več. »To je brez dvoma,« tako zaključuje protestantski trgovec svoja opazovanja, »posledica spovedi, ki jo katoliška cerkev tako visoko ceni in svojim udom strogo zapoveduje.«

Zgled iz Bolivije.

V mladi napredni republiki Boliviji se je nedavno izvršila volitev novega predsednika. Za prvega predsednika republike je bil izvoljen Hermando Siles, za drugega predsednika pa Abdon Saaavedro. Pri slavnostni izročitvi poslovlja v imenu zastopnikov zunanjih držav imel papeški nuncij pozdravni nagovor. Ker je Bolivija odločno katoliška država, se je vsa svečanost razvila skoro v verski obred. Oba predsednika sta v parlamentarni dvorani pokleknila pred podobo križanega Zveličarja in pred polnoštevilno zbranimi poslanci in veliko množico drugih prisotnih položila uradno prisego.

Protestanti o češčenju Kristusa — kralja.

Čeprav je božična enciklika sv. očeta, ki je odredila novo češčenje Kristusa-Kralja v mnogih nekatoliških krogih vzbudila vznemirjenje, je protestantski župnik v Trinity Episcopal Church v New Yorku, dekan v Berkeley Divinity School, Dr. W. P. Ladd zavzel napram novemu prazniku naravnost odlično in naklonjeno stališče. V pridigi je dejal svojim številnim poslušalcem: »Zakaj ne bi vsi kristjani skupno s svojimi katoliškimi brati častili tega novega praznika? Ta praznik lahko združi množice vseh najrazličnejših cerkva bolj kot vsi dosedanj veliki prazniki cerkvenega leta. Namen tega praznika je, da vsako leto pokličemo v spomin vsem kristjanom resnico, da je Kristus kralj vseh narodov na zemlji in da se bori proti temu, kar papež imenuje lajčizem, kar bi pa lahko imenovali brezverstvo, ki po besedah enciklike ustvarja sovraštvo med na-

rodi, razvija nizke strasti, vodi k zanemarjanju domačih družinskih dolžnosti, vstvarja prepire in nestanovitnost v družinah ter končno spravlja v pogubo vse človeštvo.«

Dr. Ladd je še povdaril: »Ta praznik bi mogel združiti vse kristjane naj se že imenujejo še tako različno, vse kristjane vseh narodov, da se skupno bore proti ubožtvu, revščini in zločinstvu, da se med seboj zblizujejo in se zavežejo, da bodo delali za prijateljstvo in bratstvo med narodi.«

Versko manifestacijski shod

mož in fantov

VSEH ŽUPNIJ KAMNIŠKE DEKANIJE
v Kamniku, v nedeljo dne 25. julija 1926.
SPORED:

Po župnijah:

V vseh župnih cerkvah v dekaniji pri jutranji božji službi skupno in slovesno sv. obhajilo mož in fantov.

V Kamniku:

A. V dekanijski cerkvi:

1. Ob pol 10 cerkveni govor: Verske manifestacije namen.
2. Skupna posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.
3. Kvišku zdaj dekanija vsa — (Mitterer), poje vsa cerkev.
4. Sv. maša, pojo združeni moški zbori.

B. Na vrtu pri »Krištofuc«:

1. Povsod Boga (prva kitica), pojo združeni moški zbori.
2. Pozdrav in izvolitev predsedstva.
3. a) Dr. J. Basaj: Mladeniški vzori na potu življenja.
b) Dr. M. Lavrenčič: Mož v družini.
c) Fr. Terseglav: Mož v javnosti.
4. Povsod Boga (zadnja kitica), pojo združeni moški zbori.

Manifestacija se vrši ob vsakem vremenju. Odbor.

Čitaj.

Otroci kapitana Granta. Spisal Jules Verne. Ljudska knjižnica XXII. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna. 607 strani. Stane nevezana 48 Din, vezana 58 Din. — Kdo ni bral Carskega sela? Na isti napet način popisuje isti pisatelj grozne zgodbe obeh otrok kapitana Granta, ki sta iskala svojega očeta po Južni Ameriki, Afriki, Avstraliji in Novi Zelandiji. Med pripovedovanjem napete zgodbe zna pisatelj nanizati vso zgodovino, običaje, navade, naravne pojave, živalstvo dotičnih krajev. Knjigo bo vsakdo bral ne samo z veliko zabavo, temveč se bo tudi mimogrede veliko naučil in obzorje se mu bo znatno razširilo. Knjiga je zlasti primerna za mlade ljudi.

Glasba.

Nagrobnice. Uredil Fr. Marolt. Založila Jugoslovanska knjigarna. Druga izdaja je že davno pošla, tretjo izdajo je ureditelj

že izpopolnil ter dodejal nekaj novih lepih nagrobnic, tako da je vseh skupaj sedaj 20, ob koncu pa je pridejan še Misereere, kakor se četverglasno poje za pogrebom. V tej zbirki bo vsak zbor prišel na svoj račun. Bolj izvežban in močnejši zbor bo lahko prednašal težjo skladbo, manjši zbor se bo zadovoljil z lažjo, pa zato nič manj lepo nagrobnico. Izbire je več kot dovolj. Izrekli bi le željo, da se v prihodnje izdajo nagrobnice tudi za mešani zbor, saj jih imamo nekaj. Zakaj po deželi imamo neprimerno več mešanih zborov — in zakaj mešani zbor ne bi bil upravičen prav tako zapeti nagrobnice kot moški zbor?

Meh za smeh.

Zdravnik je obvezoval berača, ki ga je povozil avto: »Toda včasih bi pa vendar lahko vzeli v roko milo ter se pošteno umili.«

Berač: »Vidite gospod zdravnik, danes je toliko vrst mila, da se človek težko odloči, katero bi rabil, da bi njegovi koži ne škodovalo.«

Pred sodnikom: »Njen jezik je bil tako nabrušen, da je bila moja bluzna strganac.«

Marija: »Včeraj sem imela dolg in zapupen razgovor s sosedovo Greti.«

Lenka: »Se mi je zdelo. Zato me danes niti ne pogleda.«

Jakec: »Mama, ali riba hitro rastejo?«

Mati: »Nekatere že. Oni dan je oče eno vjel, a vsakokrat, kadar o tem pripoveduje, je riba eno celo daljša.«

K. Pečenko

trgovina vseh vrst USNJA (ter čevljarščina) potrebščin na cebele in na drobna
Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 13.

V »Gazela« milu so našli zlatnike sledeči: g. Franciška Merhar, Dolenja vas št. 1 pri Ribnici, kup. milo pri tvrdki Vinko Merhar, Dolenja vas pri Ribnici; g. Andjela Gortan, Zagreb Cigjana, kup. milo pri tvrdki D. Amanovič, Zagreb; g. Josefa Zidanč, Globoko št. 7 pri Brežicah, kup. milo pri tvrdki Bibič & Verstovšek, Globoko pri Brežicah; g. Ivana Rode, Stranje pri Kamniku, kupila milo pri tvrdki Jos. Klemenčič, Kamnik; g. Marija Splejt, Ples občina Sv. Peter pod Sv. Gorami, kup. milo pri tvrdki Andrej Mošet, Sv. Peter pod Sv. Gorami; g. Ivana Cerkevnik, Zužemberk, kup. milo pri Kmetijskem društvu za dekanijo Zužemberk; g. Katarina Režek, Huje pri Kranju, kup. milo pri tvrdki Ivana Colnar, Kranj; g. Simončič, mehanik, Ptuj, kup. milo pri tvrdki K. Vrečič, Ptuj; g. Josip Stimac, Županja, kup. milo pri tvrdki Adolf Kohn, Županja; g. Dorica Sertič, Zagreb, Cvjetna c. br. 4, kupila milo pri tvrdki Cavor i Habazin, Zagreb, Ilica; g. Terezija Rabič, Hrušica pri Jesenicah, Gorenjsko; g. Ana Mlakar, Mokronog, kupila milo pri tvrdki Iv. Zherl, Mokronog; g. Marija Medjed, Cetinograd, kup. milo pri tvrdki Milčič i Deanovič, Cetinograd.

Otroška pravljica.

Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

Osemindvajseto poglavje.

Storžek je v nevarnosti, da bi bil ocvrt v ponvi ko riba.

Tekom obupnega teka je doživel Storžek trenutek, grozen trenutek, ko je mislil, da je po njem, ker Repetničar (tako je bilo ovčarskemu psu ime) je tekel in tekel in ga je skoraj dotekel.

Dosti je rečeno, če povem, da je čutil dondek komaj ped za sabo upehano sopenje presnete ovčarsščine in celo gorke puhe iz zevajočega gobca.

K sreči ni bilo obrežje več daleč in morje se je ridelo v razdalji nekaj korakov.

Komaj je prišel na obrežje, se je zagnal dondek v lep skok, kot bi ga mogla napraviti le še žaba, in je štrbunknil v sredo vode. Repetničar se je hotel ustaviti, a zagon je vrgel tudi njega v vodo. Nesrečnež pa ni znal plavati in začel opletati s tacami, da bi se obdržal na površju, a bolj ko je opletal, bolj mu je šla glava pod vodo.

In ko je dvignil glavo iz vode, je imel ubogi pes oči vse preplašene in zmedene in lajujoč je kričal:

»Potapljam se, potapljam se!»

»Crknil! mu je odgovoril od daleč Storžek, ki se je že čutil izven vsake nevarnosti.

»Pomagaj mi Storžek moj, reši me smrti!»

»Pomagaj mi, Storžek moj, reši me smrti!...»

Obupni kliči so dondka, ki je imel koncem koncev le dobro srce, ganili in obrnil se je proti psu in rekel:

»Ali mi obljubiš, če te rešim, da me ne boš več sovražil in tekel za mano?»

»Obljubim, obljubim! Samo pohiti za božjo voljo, ker če zamudiš še pol minute, sem lepo mrtev.»

Storžek je nekaj časa okleval, a ko se je spomnil, da mu je očka tolikokrat pravil, kako dobro delo nikdar ne uteče, je zaplaval proti Repetničarju, ga prijel za rep in ga privlekel zdravega in nepoškodovanega na osušen pesek.

Ubogi pes se ni mogel držati na nogah. Popil je proti svoji volji toliko slane vode, da je bil napihnjen ko balon. Storžek, pa ki ni posebno zaupal pasji obljubi, je skočil znova v morje in oddaljujoč se od obrežja zaklical rešenemu prijatelju:

»Zbogom, Repetničar, srečno pot in pozdravi lepo doma!»

»Zbogom, Storžek,« je odgovoril pes, »tisočkrat ti hvale, da si me rešil smrti. Veliko uslugo si mi napravil: veš, na tem svetu je vse posojeno, če nanese priložnost, bova še še govorila...»

Storžek je plaval dalje, držeč se vedno blizu obrežja. Komu se mu je zadelo, da je prišel na varno; pogledal je na obrežje in videl med klečmi nekako votlino, iz katere je vihrala dolga perjenica dima.

»V votlini mora biti ogenj,« je rekel sam pri sebi. »Ko nalašč! Grem in se osušim in ogrejem in potem — potem naj bo, kar hoče!»

Ko se je tako odločil, je plaval proti klečem, a ko se jim je približal in se hotel vspeti nanje, je začutil nekaj pod vodo, ki se je dvigalo, dvigalo, in ga — dvignilo v zrak. Skušal je brž pobegniti, a je bilo prepozno, ker v neznansko svoje začudenje je spoznal, da je zajet v veliko mrežo sredi mrgolečih rib različne oblike in velikosti, ki so reputale in se bile ko obupane duše.

Istočasno je zapazil, da prihaja iz votline grd ribič, pa že tako grd, kot bi bil povodnji mož. Mesto las je imel na glavi gost grm zelenih rastlin, zelena je bila njegova koža, zelene oči, zelena dolga brada, ki mu je segala prav do tal.

Bil je kot velik kuščar, ki se je postavil na zadnje noge.

Ko je potegnil mrežo iz morja, je vskliknil ves zadovoljen:

»O sveta previdnost! Tudi danes se lahko nažrem rib do grla!»

»Dobro, da nisem jaz riba!« je rekel Storžek sam pri sebi, dajajoč si poguma.

Mož je odnesel mrežo z ribami v volino, ki je bila temna in zakajena; sredi nje se je cvrlo v veliki ponvi olje, ki je dišalo liki steni, ko dogoreva.

»O, zdaj pa poglejmo malo, kakšne ribe smo ujeli!« je rekel zeleni ribič in je segnil v mrežo z rokačo, ki je bila ko pekova lopata, in je privlekel iz nje pest trilj.

»Dobre triljke!« je rekel, ko jih je pogledal in povohal zadovoljno. In ko jih je povohal, jih je vrgel v latvo, v kateri ni bilo vode.

Se nešteto krat je ponovil to isto opravilo, in ko je tako prebiral in prebiral vsako vrsto rib zase, je začutil v ustih slino in radovaje se, je rekel:

»Lepi kleni!»

»Izbrani menki!»

»Okusni jeziki!»

»Izborni pajki!»

»Dražestne sardele z glav!»

Misliti si morete, da so šli vsi kleni, menki, jeziki, pajki in sardele v latev in se pridružili triljem.

Zadnji, ki je ostal v mreži, je bil Storžek.

Komaj ga je ribič na dan privlekel, je razširil od začudenja svoje zelene oči in je skoraj prestrašen zakričal:

»Kaka vrsta rib pa je to? Ne spominjam se, da bi jedel kdaj ribo, ki bi bila na ta način ustvarjena!»

In znova ga je pozorno ogledoval in ko si ga je ogledoval dobro od vseh strani, je končal z besedami:

»Kakopa, morski rak mora biti!»

Ko je slišal Storžek, da ga je zamenjal z rakom, je prepaden spregovoril z ostrim glasom:

»Rak ali ne rak, glej, da mi kaj ne napraviš! Jaz pravzaprav nisem drugega ko navaden lesenjak.»

»Lesenjak?« je ponovil ribič. »Res, priznati moram, riba lesenjak je zame nova riba. No, zato te tem rajši pojem!»

»Poješ me? Razumi vendar, da jaz nisem riba! Ali ne slišiš, da govorim in hočem imeti svoj prav kakor ti?«

»Res, res,« je pritrdil ribič, »in ker vidim, da si riba, ki govori in hoče imeti svoj prav, bom imel napram tebi potrebne obzire.»

»Kakšni obziri bi ti bili?...»

»V znak prijateljstva in posebnega spoštovanja ti dovolim, da si sama izbereš, kako želiš biti pripravljena. Hočeš li biti ocvrta v ponvi ali kuhana v loncu s paradižnikovo omako?«

»Da ti po pravici povem,« je odgovoril Storžek, »če bi smel izbirati, bi si izbral prostost, da bi se lahko vrnil domov.«

Iz angleškega državnega zbora. Lani so glasovali v angleškem parlamentu 350 krat; najpogostejši glasoval poslanec Wise, 351 krat, dolga je glasoval ob istem času ministrski predsednik samo 214 krat, 25 poslancev pa manj kot 20 krat. Največ vprašanih na vsto je postavil poslanec Kersey, 571. Največ je govornikov Churchill, 14500 besed sedi v enoti sosednjem sedanjem.

Krvoločni tiger. V okolici mesta Alabaha v Indiji je razsajal tiger, ki se ga je vse balo; le komu svojega sedenja ga »delovanje« je razgal in požrl 20 ljudi. Več policijskih in vojskih ekspedicij, ki so jih poslali nanj, se je vrnil brez uspeha, niso ga mogli dobiti. Še v zadnjem času je raztrgal tiger 8 ljudi. Po solnem zabodu si domačini niso več upali ven iz koč; a tiger je bil postal tako preženet, da je razbil stena vrata v kočah in si je odnašal žrtve za koč. Sedaj ga je vendarle zadel smrtna kuga, postal mu je je angleški kapitan Bell.

Strašna smrt. V New Yorku je gorel zgrajen avtomobil. Ko je pobruba bramba ogenj pogasila so dobili nalet človeka gorečega; roke je imel na hrbtni zvezani, obroč je bila s petrolejem popojena. Znak na avtomobilu je bil odstranjen. Obraz se ni dal več spoznati, a vendar so upoštevali, da je bil to eden največjih ameriških občanov.

Največja električna lokomotiva. Fordova družba v Detroitu je zgradila lokomotivo, 39 m dolga, gotovo je najdaljša na svetu. Lahko pelje dva ali pol kilometra dolg tovorni vlak, tehta 372000 kg in ima 5000 konjskih sil.

Zadovoljni kaznjenci. Nekaj kaznilnic v Kaliforniji je napravilo deset let v dosmrtno ječo obsojenih kaznjencev orkestrski igra drugim kaznjencem pri obodu.

Obljuba. Pred desetimi leti so se mlademu Anzkanu Konkleju zapeljivo ustala in mu jih niso mogli odpreti. Oče je obljubil, da bo v slučaju če se ozdravi, segidal veliki hodkov in da bo del misijonske namene. Sedaj je ozdravel in oče gre sedaj v New Yorku, slopse s 65 nadstropij, sobami, jedilnica za 2000 oseb, cerkev, bolnišnica, banka, po strehah bo dohodkov gre v misijonske namene.

Naročite „Slovenca“!

TRI

Kaj se prištedi z uporabo **TRI**!

1. Prištedi se milo, kajti večji del nesnage razkroji TRI.
2. Prištedi se delo in čas. Ni več potrebno, si kvariti prstov, da se dobi čisto perilo, kajti mencanje perila je odveč. TRI razkrajja sam od sebe umazanost.
3. Prištedi se tudi na trpežnosti perila, kajti TRI ne vsebuje klora ali drugih razjedajočih snovi, temveč TRI je produkt nafte.

DELI,
pa ne razjeda!

TVORNICE ZLATOROG
MARIBOR

Bolni na pljučih.
Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi **UMETNOSTI HRANJENJA**, ki je že mnogo rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premaga. — Nočno potenje in kašelj prestante, telesna tešina se poveča ter po splošnem poopnjenju olajša bolečine.

Resni možje

zdravniške znanosti potrdijo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom prehranjenja, tembolje bo za vas

Popolnoma zastonj

dobite mojo knjigo, iz katere boste izžrpali mnogo koristnega znanja. Ker bo moj založnik izdal vsega skupaj samo

10.000 komadov zastonj

in razposlal, pišite takoj, da se boste mogli tudi vi prištevati krogu srečnih dobitnikov te knjige.

Naslov:

August Märzke - Berlin,
Wilmerdorf, Bruchsalterstr. 5, Abtl. 869.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

predaja **premog**

iz slovenskih pokrajin

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvostni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in briquete.

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani,** Miklošičeva cesta 15/I.

Edino najboljši **šivalni stroji in koleca** za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obrokel **Ljubljana**

blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vezenju brezplačno.

Večletna garancija.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

»MASTIN«

ki pospešuje rast, odebeltitev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljivo vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. **LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovž), Ljubljana, Mestni trg 4**

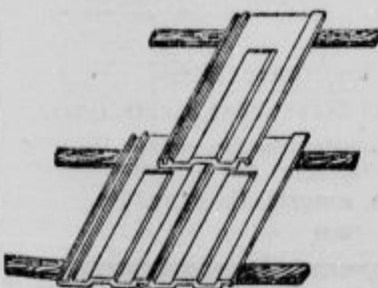
Najtrpežnejše strešno kritje!

— Združene opekarne d. d. Ljubljana —
Miklošičeva cesta 13

preje VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor bobrovcev (biber) in

**** zidno opeko ****

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!
Stekleni strešniki stalno na zalogi!

CARINA NA OBUTEV

Znaša že sedaj povprečno 50%
 Predlog je stavljen, da se še poveša
 To bo povzročilo povišanje cen obuvi
 Podjetja, ki čakajo na to povišanje carine, bodo brez truda zaslužila vsled
 svojih zalog
 Ne pripadamo podjetjem, katera izkoriščajo ljudsko bedo
 Njim ne gre za blagostanje svojih odjemalcev
 Da omogočimo vsakomur nakup dobre obutve prodajamo od danes poletno
 zalogo po znižanih cenah

Naš odjemalec naš gospodar

Marta

.....
 Naprodaj lepo vinogradno POSESTVO
 2 minuti od farne cerkve in trga: 2 njivi, velik gozd
 in kolosek Pridela se letno 9—12 hl vina. Gospo-
 darsko poslopje z inventarjem. Proda se radi od-
 hoda pod ugodnimi pogoji. Cena 30.000 Din. Naslov
 pove uprava »Domoljuba« pod številko 4250.

KOKS-ČEBIN

NAJBOLJŠI PA NAJCENEJŠI!

Skladišče: LJUBLJANA, METELKOVA 19
 Odprto ves dan, skladiščenik stalno tam.

Hrastov okrogel LES

Kudi CELE PARCELE ali GOZDOVE, KUPUJE
 »ZORA« d. z. o. z. v Črnomlju. 1537

SEMENSKO AJDO

črno in sivo,
 KORUZO belo za sejanje — in RDEČO
 DETELJO ima oddati FRAN POGAČNIK,
 Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 4090

Najpopolnejši
STOEWER
 Šivalni stroji

za šivilje, krojače
 in čevljarje ter za
 vsak dom.

Preden si nabavite
 stroj, ogledajte si to
 izrednost pri tvrdki

L. Baraga,
 Ljubljana
 Selenburg, ul. 6/l.
 Brezplačen posk.
 15 letno jamstvo.

TVRDKA

F. in I. Goričar, »Pri Ivanki«

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 29

vabi vse svoje dosedanje kakor tudi nove odje-
 malce, da si ogledajo novodošlo krasno izbira
 letnega blaga za moške in ženske obleke, čevljarje
 in oksfordov za srajce, bele, rujave in pisane ko-
 tenine, platna za rjuhe, gradlana za postelje, pre-
 šitih odelj, konjskih kočev, delenastih in svilenih
 rut, izgotovljenih moških srajc, otroških oblek,
 predpasnikov itd. Kdor pošlje Din 10.— za pošt-
 nino — ta vsota se pri naročilu povrne — dobi
 vzorčne knjige od cele zaloge za tri dni na ogled.
 PISITE NATANCEN NASLOV!

K. Pečenko

trgovina vseh vrst USNJA ter čevljariskih
 potrebščin na debelo in na drobno
 Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 13.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo
 št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela »Union«).

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje
 tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Prodaja srečk Državne razredne loterije.